

EESTI MAAÜLIKOOL
Põllumajandus- ja keskkonnainstituut

Häly Raidla
OFF-LEASH LINNAPARK KOERTELE
OFF-LEASH URBAN DOG PARK

Bakalaureusetöö
Keskkonnaplaneerimine ja maastikukujunduse õppekava

Juhendaja: Gloria Niin, MSc

Tartu 2021

Eesti Maaülikool		Bakalaureusetöö lõputöö lühikokkuvõte	
Kreutzwaldi 1, Tartu 51014			
Autor: Häly Raidla		Õppekava: Keskkonnaplaneerimine ja maastikukujundus	
Pealkiri Off-Leash linnapark koortele			
Lehekülgi: 40	Joonised: 26	Tabeleid: 0	Lisad: 3
Osakond: Maastikuarhitektuuri õppetool			
Uurimisvaldkond: Maastikuarhitektuur			
Juhendaja: Gloria Niin			
Kaitsmiskoht ja aasta: Tartu 2021			
Planeeringu ala asub Rakvere linna piiril ja on suure potentsiaaliga koht. Sealne tehislik mägi, koos lookleva soolika ojaga, maapind mis annab juurde isikupära ja metsa tukk mis on sinna isetekkeline ja kasvab nii kuidas saab. Selline koht sobiks ideaalselt off-leash koorte pargiks kus aja veetmine oma lemmikuga oleks igati nauditav. Pargi disaini lahendus lähtub just selle tulevast kasutajaskonnast ja tegevustest mida seal saaks teha.			
Märksõnad: koorte park, off-leash, linna park			

Eesti Maaülikool		Abstract of Bachelor´s Thesis	
Kreutzwaldi 1, Tartu 51014			
Autor: Häly Raidla		Specialty: Environmental Planning and Landscape Design	
Pealkiri Off-leash urban dog park			
Pages: 40	Figures: 26	Tables: 0	Appendixes: 3
Department: Chair of Landscape Architecture			
Field of research: Landscape architecture			
Supervisor: Gloria Niin			
Place and date: Tartu 2021			
The planning area is located on the border of the city of Rakvere and is a place with great potential. There is an artificial mountain, with a meandering sooliaka stream, a ground that adds personality and a forest that is self-generated and grows as it can. Such a place would be ideal for an off-leash dog park where spending time with your pet would be very enjoyable. The design solution for the park is based on its future user needs and the activities that could be done there.			
Keywords: (kuni 5)			

Sisukord

Sissejuhatus/ Introduction	6
1.Kirjanduse analüüs	8
1.1 Ala asukoht	8
1.2 Ajalugu.....	9
1.3 Praegune olukord ja funktsioon	10
1.3.1 Tulevik.....	10
1.4 Koerte parkide ajalugu	10
1.5 Off-Leash koetre pargis maailmas	11
1.5.1 Cedar bark park	11
1.5.2 Hugh Rogers WAG Park	12
1.5.3 Auditorium Shores Dog Park	13
1.6 Mis asi on lemmiklooma sõbralik linn	15
2. Projektala analüüs	16
2.1 Rohevõrgustik.....	16
2.2 Käidavamad kohad	18
2.3 Probleemsed kohad.....	19
2.4 Olemas olevad objektid	19
2.6 Funktsioonid	20
2.7 Soolikaoja	21
2.8 Ligipääsetavus	23
2.9 Karakteralad.....	23
3. Metoodika ja andmete kogumine	25
4. Tulemused ja arutelu	26
4.1 Disainplaan M 1:2000	26
4.2 Detailne disainplaan M 1:200.....	27
4.3 Rajad pargis	28
4.4 Agility aed	29
4.5 Oja ületus kohad	29
4.5.1 Puidust sild	29
4.5.2 Kivitee üle oja.....	30

4.6 Parkla ja uued sissesõidud	30
4.7 Pargi inventar.....	31
4.7.1 Istumis kohad.....	31
4.7.2 Koerte joogi kohad	33
4.8 Mägi.....	34
4.9 Aed	35
4.10 Valgustus	35
4.11 Erinevad ruumid	36
4.12 Hoolduskava	36
5. Kokkuvõte / Conclusion	38
6. Kasutatud kirjandus	40

Sissejuhatus/ Introduction

Käesolev töö on Eesti Maaülikooli keskkonnaplaneerimise ja maastikukujundamise õppekava bakalaureuse lõputöö.

Üha enam leidub aset konflikte lemmiklooma omanikega, kes lasevad enda koertel lahtiselt ringi joosta kohtades kus nad häirivad teisi liiklejaid ja ka seal piirkonnas elavaid metsloomi. Rakvere linna suurimaks mure kohaks on Rakvere Tammik. Rakvere Tammik on koht ideaalne koht kus saab rahulikult jalutada, mõnused rajad kus saaks lasta oma lemmikul lahtiselt joosta ja teiste koertega sotsialiseeruda. Kuid Rakvere Tammik on kaitse all ja lahtised koerad ohustavad teisi liiklejaid ja võivad ise sattuda ohtlikkuse olukorda.

Kuid kas probleem on siis nendes lemmiklooma omanikes kes lihtalt tahavad lasta enda lemmikul lahtiselt joosta, lasta neil nuuskida erinevaid lõhnu, tunnetades erinevaid looduslike materjale, joosta vabalt ringi võimalikult looduslikus kohas või linna tegemata töös. Probleem seisneb selles, et Rakvere linnas puudub otsene võimalus sellises kohas oma koer lahti lasta. Ja on olemas koerte jalutusväljak, kuid sealne olukord näeb välja kurb praegu kuna tegemist on praegu vaid alaga, mis on aiaga piiratud.

Koha välja selgitamisel tuleks Rakvere linn väga hästi läbi analüüsida, leida üles just see ideaalne koht, kus kõik osapooled on rahul. Tuleks vaadata läbi suuremad plussid ja miinused leitud ala kohta.

Probleemi üheks lahenduseks oleks luua „off-leash“ linna park koertel, kus neil oleks head ja turvalised tingimused kus ringi joosta vabalt ja oleks olemas see nende oma looduslik linnasisene park.

This dissertation is a bachelor's thesis of the Estonian University of Life Sciences Environmental Planning and Landscape Design curriculum.

There are more and more conflicts with pet owners who let their dogs run off-leash around in places where they disturb other road users and also the wild animals living in the area.

Rakvere Tammik is the biggest concern of the city of Rakvere. Rakvere Tammik is a perfect place where you can walk calmly, nice trails where you can let your pet run open and socialize with other dogs. However, Rakvere Tammik is protected and off-leash dogs endanger other road users and may find themselves in a dangerous situation.

But isn't a pet owner fault who simple just wants do let their pet run around freely, sniff different smells, socialize with other dogs

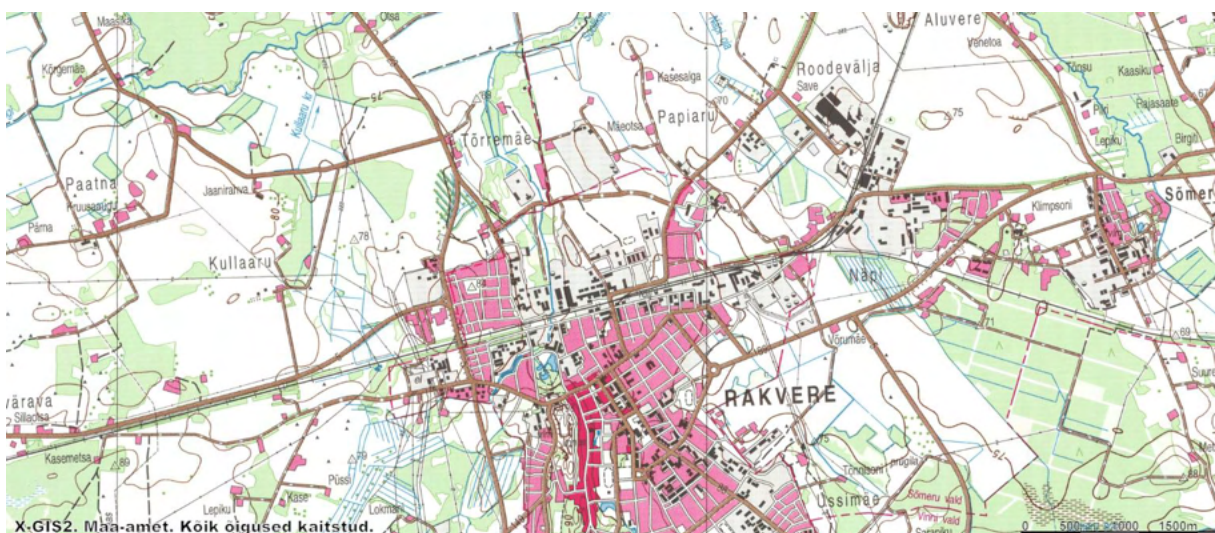

1.2 Ajalugu

Kujundusala on aasta kümneid seisnud tühjana. Selle peal pole kunagi olnud ühtegi hooned ega rajatist. Alaliselt selle pärast, et seal on soolikaoja ja selle lisa ojad on tekitanud sinna väga märja alaga. Kuid kuna nüüd on soolikaoja väga palju muudetud ja paisutaud on ala peal olevad ojad ära kuivanud ja alles on ainult pea oja ja osaline kraav.

Joonis 2. EV topo 200T 1935-1938 (Maa amet)

Joonis 3. Eesti kaart 50 T 1997-2000 (Maa amet)

1.3 Praegune olukord ja funktsioon

Hetkel on projektala tühermaa. Kujundusala läbib üks kruusatee mis on tupik tee, ala peal kasvab võsa mis koosneb peamiselt hall lepp, erinevad pajud ja kaskedega.

Linn kasutab seda praegu kohta kuhu nad toovad pinnast, mis tuleb uute hoonete rajamisel. Inimesed seda üldiselt praegu ei kasuta väljaarvatud mõned koeraomanikud kes käivad oma koeraga jalutamas seal.

1.3.1 Tulevik

Hetkel on antud koha tulevik väga lahtine kuna, ala pole leitud väga head projekti ja ideed. Jäätmaa all olev maa alal lisab raskusi seda läbiv soolikaoja, mille ümbruses on oma piirangud.

Rääkides Rakvere linna keskkonnaspetsialistiga on kaugel tuleviku plaan luua sinna rekreatsiooni ala, mille üheks põhirõhuks sinna tehislikult tekitatud mägi.

1.4 Koerte parkide ajalugu

Esimene koerte park maailmas oli Ameerika Ühendriikides Ohlone koerte park, mille asutasid Martha Scott Benedict ja Doris Richards 1979. aastal Berkeleys Californias.

Kõik sai alguse kui aktivistid People's Park hakkasid kokku saama tühjal platsil, mis oli ära puhastatud metroo jaoks ja hakkasid seal oma lemmikuid lahti laskma, et nad saaks ringi joosta ja teiste koertega suhelda. See muutus kohe väga populaarseks ja sealt tulid ka konfliktid. Aastal 1979 toimus mäss mille käigus hukkus 1 ja 128 sai vigastada. See ei peatanud People's Park aktiviste, koos Doris Richardsiga kirjutati petitsioon. Ja aastal 1983 avati uus eksperimendi koertepark, mida saatis edu ja pärased seda tehti see koht ametlikuks koertepargiks. 1999. aastaks oli ainu üksi San Fransico piirkonnas juba pea 25 koerte parki ja sealt on see number iga aastaga kasvanud (Alissa Greenberg 2020).

Tänu People's Park ja sellel ühele koertepargile, mis ehitati metroo ehitus maale on maailmas juba üle 3000 koerapargi, mis rõõmustab miljoneid koeri ja nende omanike. Ainuüksi Prantsusmaal on olemas üle 400 koertepargi.

1.5 Off-Leash koetre pargis maailmas

1.5.1 Cedar bark park

Cedar bark park üks silmapaistvamaid koerteparke. Koerte park, mis asub Ameerika Ühendriigis, Texas veteranide mälestuspargis ja on 2 hektarit suur ja on oma funktsionaalsuse poolest väga mitmekülgne (Cedar bark park 2016).

Park on jaotatud kolmeks osaks kus koerad saavad vabalt liikuda, mängida ja suhelda. Koerad kes on alla 14 kg on olemas eraldi aedik neile, et ka neil oleks turvaline mängida ja joosta.

Koerte platsidel on ujumis kohad, ühel neist on olemas lausa vette hüppamise pukk.

Koerapark on varustatud ka koerte jäätmekottide jaoturite ja rohkete mugavalt paigutatud prügikastidega, mis aitavad parki kaku vaba hoida. Joogipurskkaevud on saadaval nii koertele kui ka nende omanikele, samuti lemmikloomade pesupunkti. Pargi suurimaks boonuseks on see, et pargis on palle ja mänguasju mida külastajad võivad julgelt kasutada. Pargis on võimalik ka pikniku pidada, seda nii istuda pinkide peal või kuskil suure puu varjus (Cedar bark park 2016).

Parki ei pääse igal ajal see on avatud 7.00-22.00 ja kuna tegemist on suure pargi ja seal on palju külastajaid tänu oma populaarsusest, vajab tihti park puhastamist ja hooldamist. Seega on iga teisipäev 7.00-16.00 park suletud hooldustöödeks.

Selline pargi lahendus ja funktsionaalsus on väga hea idee ja inspiratsiooni allikas. Parki on ära toodud kõik võimalused, et seal saaks väga meeldivalt aega veeta koos oma lemmikuga.

Joonis 4. Cedar bark parki koerte ujumis ala, madala veega ja hõppe tokkiga (Cedar bark park 2016)

Joonis 5 . Cedar bark park siss üks sissepääs (Cedar bark park 2016)

1.5.2 Hugh Rogers WAG Park

Huge Rogers WAG park asub Ameerika Ühendriigis, Montana osariigis. Park avati 20.juuni 2009, mälestuseks Dr. Hugh Rogers, kes oli loomaarst ja loomade advokaat (White Fish dog park 2016)

Pargi rajamisel lähtuti, et oleks koht kuhu tulla oma lemmikuga seal väga mõnusalt ja turvaliselt aega veeta. Võimlaus lasta koortel vabalt joosta, lasta neil omavahel sotsialiseeruda,

vähendada lõastamata koer mõju metsloomade ja nende elupaikadele seda kõike kinnise ja turvalise ala peal. Park on avatud aasta ringselt (Huge rogers wag dog park 2018).

Pargi tähelepanu väärsemad asjad on selle 2,2 hektari vabaaja veetmise koht nii inimestele kui ka nende lemmikutele. Platsi pealt avaneb suurepärane vaade mägedele, eemal sõitvatele rongidele ja avarale mängualale. Ala peal on olemas asfalteeritud teed, pingid, koerte joogipunktid, prügikastid koos kilekottidega, agility rada, tiik koos koer rannaga. Kõik see on sinna ostetud annetuse teel(Huge rogers wag dog park 2018).

Joonis 6 . Vaade Hugh Rogers WAG pargile (Google maps)

1.5.3 Auditorium Shores Dog Park

Auditorium shores koerte park Ameerika Ühendriigis, Texas Colorado jõe ääres on ideaalne näide sellest kuidas park mille funktsioone on palju ja kui nende kasutate vahel tekib konflikt ja kuidas seda lahendati.

25. september 2015 anti teada, et Austini pargis ei tohi enam lõastamata koeraga ringi käia ja kui koer peaks olema lõastamata selles pargis võib omaniku oodata kuni 500 dollariline trahv. Valitsus andis aega neli kuud asjade ümber harjumiseks ja see seaduse hakkas kehtima

25. jaanuar 2016. Selleks, et siiski saaks koer omanikud oma koeraga aga veeta ja ka neid lahti lasta, eraldati 1,8 hektariline ala koerte jaoks.

Park kujundati soovitustel põhjal nii, et see annaks koertele takistuste ligipääsu jõe ja ideaalse mängu ala koertele.

Pargi põhi funktsioonideks on: kolm erinevat pääsu jõe juurde, sillutatud jalutusrada, koera joogi purskkaev koos koera loputamise võimalusega, avar roheala ja vihamee korjaja, mis puhastab vee enne selle imbumise jõkke (Off-Leash Dog Enforcement at Auditorium & Vic Mathias Shores 2016).

Joonis 7. Pargi plaan, kus on näidatud off-leash ala punasse joonega (Off-Leash Dog Enforcement at Auditorium & Vic Mathias Shores 2016)

1.6 Mis asi on lemmiklooma sõbralik linn

Linnad kasvavad koguaeg suuremaks, inimesi tuleb juurde see tähendab ka, et lemmikloomade arv kasvab. Elanikkond valib elamiseks linna keskused, kus kõik on kompaktne ja lihtsasti kättesaadav. See teeb lemmiklooma sõbraliku linna loomise ja läbi planeerimise väga oluliseks, hea disain ja läbi mõeldud otsused hoiavad ära konfliktid ja probleemid.

Lemmiklooma sõbralik linnas on olemas kõik, et meie lemmikud tunneksid ennast sama hästi kui meie. On olemas park kus saab ilma seaduse rikkumata liikuda, koht kus saavad lemmikud vett juua ja ennast jahutada. Linn kus ei diskrimineerita looma suurust ja välimust, kus neil on kõigil samad õigused ja kohustused. Võimalusel loomasõbralikud majutus asutused ja ärid, mida saab ka oma lemmikuga külastada (Amy.S 2020).

2. Projektala analüüs

2.1 Rohevõrgustik

Rakvere on üldiselt väga roheline linn, mis on täis parke ja rohe alasid. Esimese suure rohemassiivi moodustavad Rakvere Tammik, Vallimägi, Rahvapark ja Palermo mets, teise suure rohemassiivi moodustab lõuna pool asuvad metsa alad. Need kaks on suurt rohemassiivi moodustavas põhiosa rohekoridorist. Veel on kesklinna piirkonnas paar väiksemat parki koos kiriku pargi, vabaduse park ja politsei pargiga. Kesklinna piirkonnas on veel Tuleviku tänaval olev autteede vaheline puude rida ja bussijaama taga olev puude üksik istustus, mis annab linnale rohelisema ilme.

Linna põhjapoolses osas asuv jäätmaa koos soolikaoja osaliselt võsastunud kallastega moodustad seale rohemassiivi.

Joonis 8 . Rohevõrgustik Rakvere linnas (Analüüsiplaan)

2.2 Käidavamad kohad

Käidavate kohate väljaselgitamisega tuli läbi viia küsitlus koerte omanikega. Kokku osales küsitluses 40 koera omaniku kelle käest sai teada millised on nende kõige eelistatumad kohad ja milliseid kohti pigem välditi. Küsitluselt tuli välja väga selged trajektoorid mida koeromanikud kasutavad kõige rohkem. Koera omanikud kõik eelistavad kohta, mis jääb metsa sisse või kuhugi kus on vähem autode liikumist. Enamuste küsitluses osalenud inimeste trajektoor läbis Rakvere Tammikut, vallimäge, rahvaparki. Teekond lõppeb enamasti ära enne raudtee kuna pärast seda ei leia koeromanikud põhjust liikuda kuna puudub vastav vajadus või sealne keskkond ei kutsunud inimesi sinna minema.

Enamasti liikusid korteris elavad inimesed oma koertega kas oma maja ümber või vallimäe ja tammiku juures. Majas elavad koeraomanikud eelisast sammuti suuremalt osalt liikuda tammiku ja vallimäe lähedused või kui need jäid kaugeks võtta suund kasvõi väiksema pargi poole mis ette jäi nt: politsei park.

Küsimused mida küsisin olid:

1. Milline on teie tavaline või igapäevane jalutuskäigu trajektoor ja miks ?
2. Miks just selline trajektoor?
3. Kas nad elavad majas või korteris ?

2.3 Probleemsed kohad

Probleemide gruppi saab jagada kaheks on probleem mida tekitavad inimesed kes jalutava oma lemmikuga ja probleemid, mis segavad lemmiklooma omaniku nende jalutusel.

Lemmikloomade poolt tekitatud kõige suurem probleem ja konflikti koht on tammiku osa, kus koeraomanikud tahavad oma koeral lahtiselt joosta kuid, nad segavad seal teisi liiklejaid ja ohutavad seal pesitsevaid linde ja muid metsloomi. Tammiku kaitsekorraldus kava on kirjas, et loomad peavad olema lõhestatud ja omaniku peab enda looma järgi koristama. Selleks on ka pandud vastavad prügikastid.

Potentsiaalsed häirivad kohad on suurema liiklusega teed, mille juures on keeglilikus tee. Sealne autode poolt tekitatud müra ja kiire liikumine on osaliselt häiriv ja ka ohtlik. Raudtee, mis läbib põhjapoolset osa on osaline konflikte oma müra ja tekitatav barjääri suhtes, kuid kuna rongi liiklust on seal väga vähe on see konflikte koht ainult teatud aegadel.

2.4 Olemas olevad objektid

Alates 2012 aastast on paigaldatud üle linna vajaminevatesse kohtadesse spetsiaalsed prügikastid kus on olemas ka kilekotid lemmiklooma väljeheite koristamiseks. Iga aasta on neid juurde lisatud kohtadesse, kus on näha, et neid on vaja. See aasta lisati veel kaks sellist prügikasti, nüüdseks on linna peal 14 prügikasti. Need on jaotatud kohtadesse kus on suurem käimine loomadega ja kus on näha nende puudumine tekitab probleem.

Esimene Rakvere linna koerte jalutusväljak ehitati 2021. aasta alguses päikese tänavale. Koerte jalutusväljakul puudub praeguseks igasugune huvipakkuvad asjad ja objektid. Hetkel on tegemist platsiga, mis on ümbritsetud 3D aia paneeliga, lisatud prügikastid ja kõik. Veel lisati sinna üle väljaku koorepuru multš, mis on vaadata küll ilus ja osalaselt praktiline kuna seal on suhteline märgpinnas. Kuid kuna pidev niisuks teeb selle multš väga libetaks ja ohtlikuks koertele. Tehes seal kohas väli vaatlusi oli näha kuidas suuremad koerad korduvalt kukkusid selle märja multš peal.

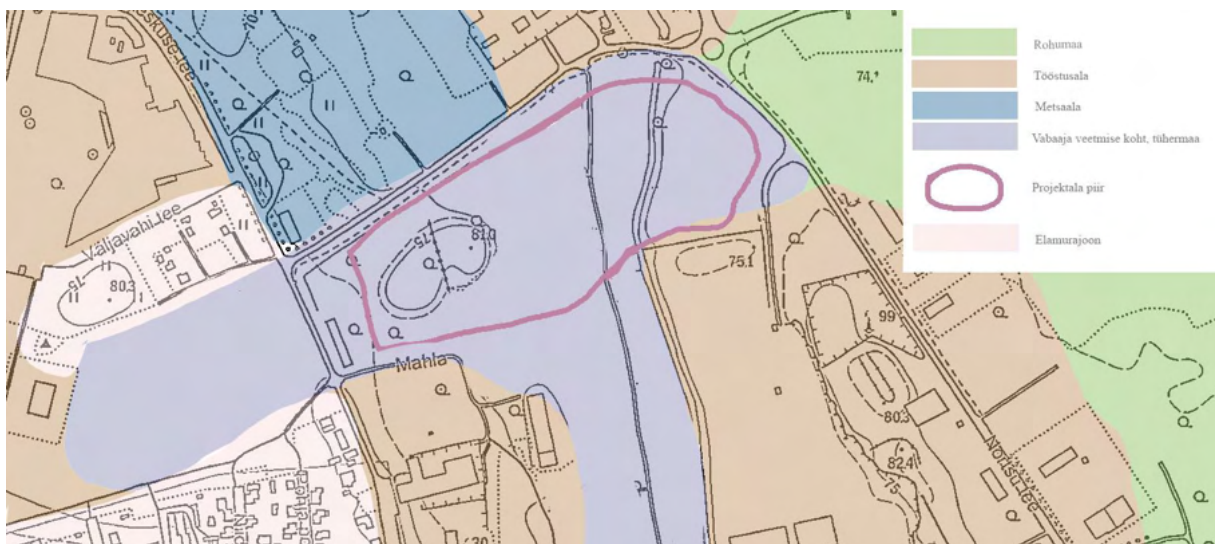

Joonis 10 . Olemas olevate objektide kaart (Analüüsplaan)

2.6 Funktsioonid

Praegusel hetkel ei ole ala peal väga suurt funktsiooni ka seda ei ole ka palju selle ala ümber. Kuna ala ümber ei ole väga palju, siis analüüsin ala 700 m raadiuses. Seal jagunevad alad elamurajoon, metaala, tööstusala

Joonis 11. Funktoonide kaart (Analüüsiplaan)

2.7 Soolikaoja

Soolikaoja on üks väga huivtava ehitusega oja, peaaesjalikult inimese süül. Oja pikkus on Rakvere linnas 7,5 km ja selles pea 1,5 km lõik on pandud maa alla torudesse jooksmas. Kohad kus oja veel maapeal on kas väga muudetud või üles paisutatud nii, et nendes on tekkinud järvelised elutingimused.

Projekt alale jääb soolikaoja alamjooksu, umbes 200 m lõik, mis on osaliselt kinni kasvanud ja soppistunud.

Joonis 12 . Soolikaoja läbi Rakvere linna (Analüüsiplaan)

2.8 Ligipääsetavus

Alale saab tulla nii jalgsi kui ka autoga. Ala juurest läheb mööda kergliiklustee, mis ühendub hästi Rakvere linnaga ja teiste rohealadega.

Joonis 13. Alaligipääsetavuse suunad (Analüüsiplaan)

2.9 Karakteralad

Mägi-

Metsaala

Roheplats

Tööstus

Oja ja oja äärne

Reoveepuhasti

Kaubandus

Eramaja piirkond

Künklik roheala

Joonis 14. Karakteralade plaan (Analüüsiplaan)

3. Metoodika ja andmete kogumine

Kujundusalale vastava disainlahenduse väljatöötamiseks tuli ala eelnevalt põhjalikult läbi analüüsida, teostada küsitlus ja läbi viia välivaatlused. Eesmärgiga leida ideaalne koht sellise „off-leash“ pargi loomisele.

Esimeses etapis alustasin koguma info ja ajalugu koerte parkide kohta, eriti „off-leash“ parkide kohta. Valisin välja endale linna ja hakkasin analüüsima selle linna erinevaid osasid, et leida see õige koht koerte pargile. Koha valik sai tehtud veel selle järgi, et see park saaks olla ka jätku koht Rakvere linna rohekoridorile.

Teine etapis olid välivaatlused nii projekt alale kui analüüsitavatele aladele. Alustasin vaatlustega projekt ala juurest, et näha, mis seisus antud ala on. Veel tuli läbi viia küsitlus, et teada saada kus kohas inimesed oma lemmikutega kõige rohkem liiguvad ja millised kohti väldivad. Kokku küsitlesin ma üle 40 inimese kes jalutasin oma koertega. Esimesed küsitlused tegin ma pühapäeviti erinevatel kellaaegadel ja teised jagasin ära tööpäevadel ja erinevatel kellaaegadel. Viimaste vaatluste ajal kaasani enda lemmiklooma, et näha kui mugav on kõndida mööda Rakvere linna oma lemmikuga. Iga vaatluse juures otsisin ka üles prügikastid, mis on mõeldud koera kaka jaoks, et teada kindlalt, et ma olen leidnud ja ära märkinud kõik võtsin ühendus Rakvere linna keskkonnaspetsialistiga. Temaga rääkisid veel probleemikestest kohtades Rakvere linnas ja tema kinnitas minu analüüsides põhjal märgitud probleemseid kohti. Kokku tegin ma 13 välivaatlust vahemikus veebruarist maini.

Disain lahenduse lähtusin suurelt just lemmiklooma omaniku silmade läbi, mida mina kui selle ala tuleviku kasutaja tahaks näha seal ja mis eesmärgil sinna minna. Kaasata sinna just elemendid, mis oleks koertele huvitav ja omanikule rõõmupakkuv.

Inspiratsiooni allikaks oli see, et Eesti ei ole ühtegi sellist omanäolist „off-leash“ koerte park, kus saab nautida jalutuskäiku just sellises keskkonnas ja lõhestamata koeraga. Disain näited tuli kõige rohkem Ameerika Ühendriigist kus on need pargid väga populaarsed ja väga funktsionaalsete disainidega.

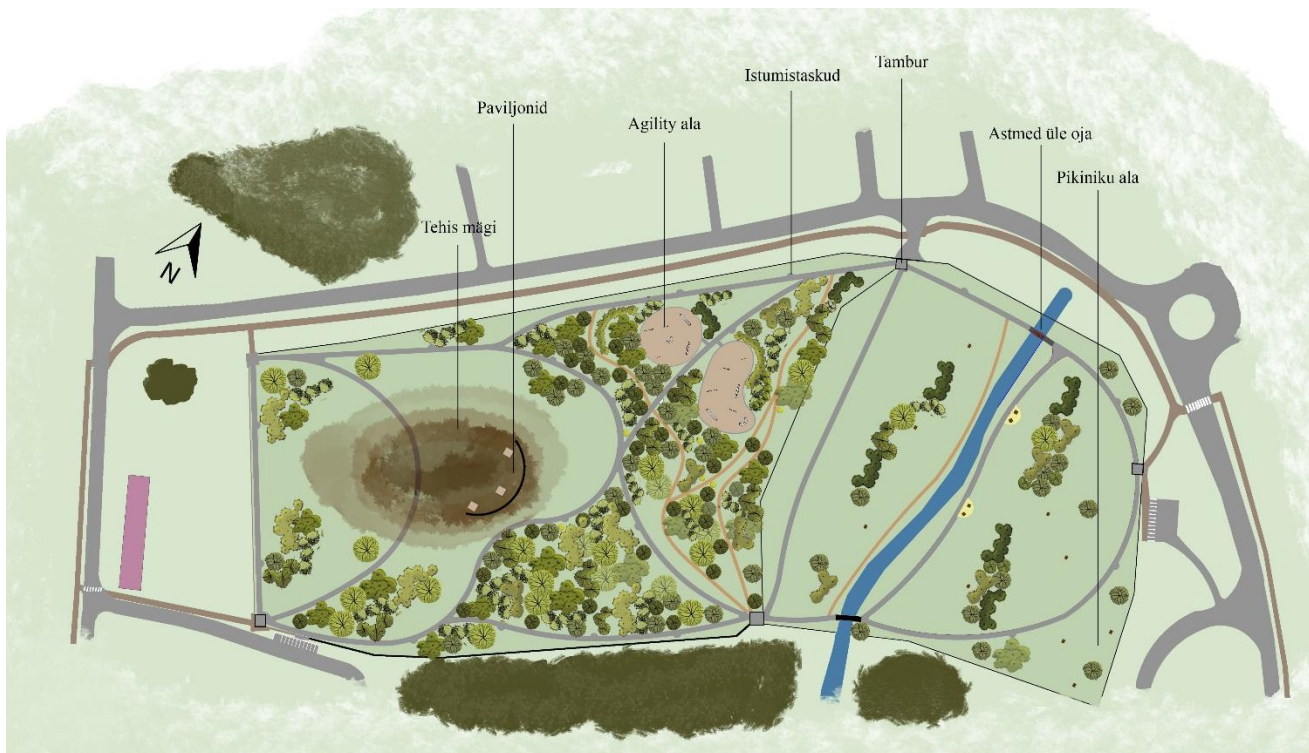
4. Tulemused ja arutelu

4.1 Disainplaan M 1:2000

Uue kujunduslahendus on väga täpselt läbi mõeldud, mis lähtub pargi kaustajas konna huvidest ja vajadustel. Pargi ümber paigaldatakse aed, mis väldib lemmikloomad ära jooksmist selle alapealt. Aial on tamburid ja turva väravad, mis tagab selle, et väravad sulguvad ise pärast seda kui see lahti tehakse. Pargi suurus on pea 7,5 ha ja seal leiab igaüks tegevust on lemmikuga on siis selleks täiestitavaline jaluts, koera ujutamine või siis agilityga tegelemine. Park on varustatud prügikastide, koeraväljaheite kottidega, koerte joogi-pesu kohtadega, pinkide ja valgustusega(joonis).

Pargi ala on jaotatud kaheks, vasakpoolne ala kuhu peale jääb mägi ja rajatud agility platsid on hea koht kus lasta oma lemmikul ringi nuuskida metsal ja mööda mäe külge üles-alla joosta.

Parempoolse ala pealt jookseb läbi oja, mille ületamiseks on rajatud kaks ületamis kohta. Parempoolne ala on avar ja on ideaale koht kus koeral lasta vabalt joosta ja seal samas pikniku pidada.

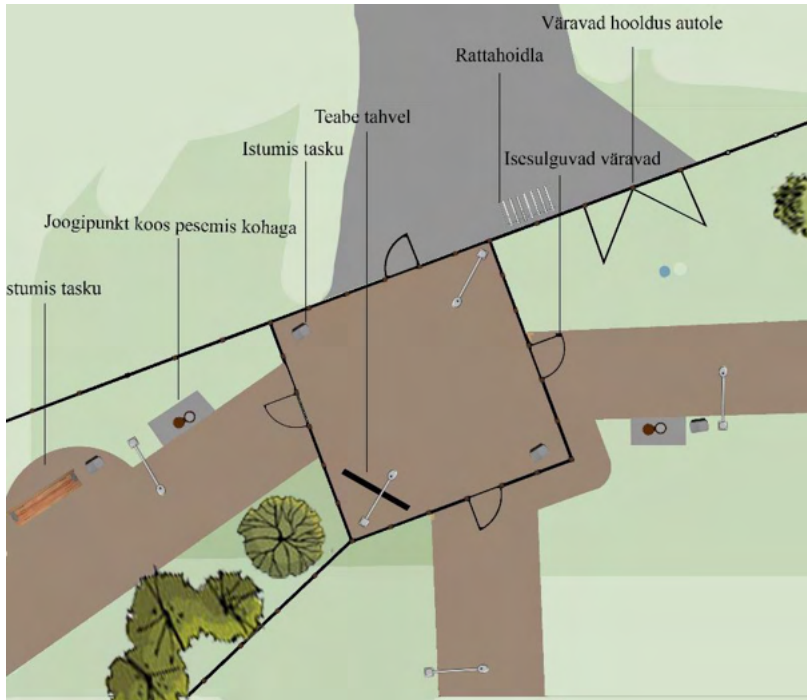

Joonis 15. Disain plaan, vähendatud mõõtkavas. Mõõtkavas 1:2000

4.2 Detailne disainplaan M 1:200

Detailsel plaanil on kujutatud sissepääsukohtasid koos tamburitega ja istumis taskuga. Tambur suurusega 7x7 m on vajalik selleks, et koeraparki saaks turvaliselt siseneda ja väljuda ilma, et peaks kartma, et koer minema jookseb. Tambur sees on olemas prügikastid, valgustus ja teadete tahvel mille peal on kirjas pargi reeglid ja muu vajalik info. Tamburi värvad on isesulguvad. Iga sissepääsu juures on olemas rattahoidla. Veel on iga tamburi juures koerajoogi koht ja pesemiskoht, kus saab oma lemmiku veega üle lasta.

Istumistaskud on ära jaotatud üle pargi. Need on poolkaare kujulised ja seal sees on pink ja prügikast, kus on olemas ka koera väljeheite kotid.

Joonis .16 Detailplaan, vähendatud mõõtkavas. Mõõtkavas 1:100

4.3 Rajad pargis

Teed on parki planeeritud nii, et liikumis suunad mis tekkivad park annaks võimaluse kasutada parki kui pikkemad aiaveetmis kohta kui ka võimalust sealt kiiresti läbi kõndida.

Põhitee, mis liigub läbi pargi on 3 m lai ja on kaetud kivi sõelmetega. Tee liikumine on rajatud nii, et see käib ümber pargi ja ühendab omavahel tambureid. Iga pea tee viib välja ühe tamburini.

Peale põhitee tekib ka juurde kitsamad rajad, mis annavad võimaluse astuda kõrvale suuremast rahvamassist ja kõndida otse loodusesse. Põhilised väiksed rajad on vasakpoolsel alal kus on rohkem metsaala.

4.4 Agility aed

Vasakpoolsele alale on planeeritud kaks agility aedikut, üks aed on mõeldud suurtele koertele ja teine väiksetele. Ala on piiratud 1.2 m võrk aiaga, värava kõrval asub teabe tahvel kus on kirjas reeglid ja kas see aedik on suure või väikse koera oma. Aias sees on erinevad takistused, tunnel, poom ja slaalomi postid, kõik vajalik selleks, et agility spordiga tegeleda. Platsi katab liiva pind, on olemas koera joomis koht, prügikastid ja istumis pingid.

4.5 Oja ületus kohad

Ületus kohad on väga hoolikalt läbi mõeldud nii, et isegi kui parki kasutatakse kui läbi jooksmis kohaks on võimalik ka ratastooli ja lapsevankriga sealt läbi minna, ilma suuremat ringi tehes.

4.5.1 Puidust sild

Põhjapoolsem sild tuleb puidust ja on maa pinnaga tasa, mis teeb sealt ületamise ka vankri ja ratastooliga väga lihtsaks. Sild toetub puidust konstruktsiooni peale, silla käsipuu on samas stiilis nagu seda on aed pargi ümber. Käsipuu on sellise ehitusega, et mõni koer ega ka väike laps ei kukkus all sealt. Sild on sama lai kui tee, 3m.

Joonis 17.

<https://photoweasel.wordpress.com/>

4.5.2 Kivitee üle oja

Lõunapoolsem oja ületus koht on tehtud huvitavaks nii inimestele kui ka koertele. Seal on ületus koht ojaga paeagu tasa, nii nagu tekkiks tunne nagu kõnniks veepeal. Oja sisse paigaldatakse tahutud kivid, mis meenutavad kukkeseeni (joonis). Sellise kujundusega on veel võimalikult väike takistus. Kivid on pealt niimoodi töödeldud, et kui kivid peaks märjaks minema siis ei lähe need nii libedaks.

4.6 Parkla ja uued sissesõidud

Kuna park ei tule kohe linna sisse ja on selle ääres siis on kujundus plaani sisse toodud ka parkla, et inimesed kes tulevad autoga saavad mugavalt pargile ligi. Ala juurde tuleb kaks parklad, üks neist tuleb Nortsu teepealt ja teine mahla Tänavale. Parklate asetus annab

võimaluse ligi pääseda mõlemale alale. Parkla sillutatakse murukiviga ja parkimis koha triibud tekitakse sinna teistsuguse sillutis kiviga (joonis).

Mahla tänavalt tulev parkla olemas oleva tänavalõigule. Sinna tuleb parkimis kohti kokku 11, neist üks on inva parkimis koht.

Teine parkla ühendatakse Nortsu tee poolt. Ära saab kasutada sealset sissesõitu, mille tuleks juurde ehitusena parkla osa. Sinna poole tuleks samamoodi 11 parkimis kohta.

Uus ühendus luuakse ka kergliiklusteele. Mahla tänavale tuleb uus kergliiklustee, mis ühendatakse Näitusetänavaga kergliiklusteega. Papiaru ja Nortsu tee poolsed sissepääsu kohad ühendatakse seal juurse oleva kergliiklusteega.

Iga sissepääsu juurde luuakse ka rattahoidlad.

Joonis 18.

<https://www.benders.se/et-ee/tootevalik/maastikukujundus/plaadid/murukivi/>

4.7 Pargi inventar

4.7.1 Istumis kohad

Pargi on kujundatud istumis taskud. Istumis taskud asuvad põhitee ääres ja on sisustatud pingi(joonis), prügikastiga(joonis), kokku on sellised taskuid 18. Neli neist asub parempoolsel ja teised asuvad vasakpoolsel alal.

Parempoolse ala peal, oja ääres asub kaks eraldatud istumis kohta, kuna selle kohapeal on maa pinna muutus suurem (joonis) siis tekkib sinna nagu eraldatud soppid vaatega ojale. Istumis koha juures on pikniku lauad, veevõtmis koht, prügikastid ja koerte rihma hoidja.

Joonis 19. Kerte pargi pink (Deluxe dog park benche 2021)

Joonis 20. Koera rihma hoidja parki

4.7.2 Koerte joogi kohad

Ala peal on kahte suguseid veejoomis kohti ühed kust saab vett võtta ja teised kus saab ka koera pesta. Tavalised koerte joogikohad asuvad mäeotsas, oja istumiskoha juures ja pikniku ala juures. Joogikohad kus saab ka koera pesta asuvad iga tamburi juures.

Joonis 21. Koerte joogi nõu (Pet powl 2020)

Joonis 22. Koera jooginõu koos pesemis voolikuga(Pet fountain washing staion 2021)

Joonis 23. Spetsiaalne prügikast koos kilekottidega (Dog wast station 2020)

4.8 Mägi

Vasakpoolse ala peal olevat mäge on ära kasutada kui vaate platvorm ja vabaaja veetmise kohana. Mäele on ligipääs tehtud kahelt küljelt. Tegemist on 4% tõusuga, ühelt pool teed on olemas ka käsipuu, mis on 0.90 m kõrgusel maapinnast ja on sellise kujuga millest on lihtne kinni haarata. Mäe kõige kõrgem punkt on 81.0 m ja selle ala maapind on 70.0 m, mis teeb kõrguste vaheks 11 m.

Mäe kõrgeimale kohale tuleb 3 paviljon-platvormi, kus all on pingid ja kus saab istuda. Istumis koha juures on ka piire ida küljele kuna sealt on kõige järsem kallak.

Joonis 24. Puidust paviljon, tehiskäsi mäe otsa (Wooden pavilion 2021)

Joonis 25. Puidust pikniku pink, mis läheb nii mäe otsa kui ka pikniku alale

4.9 Aed

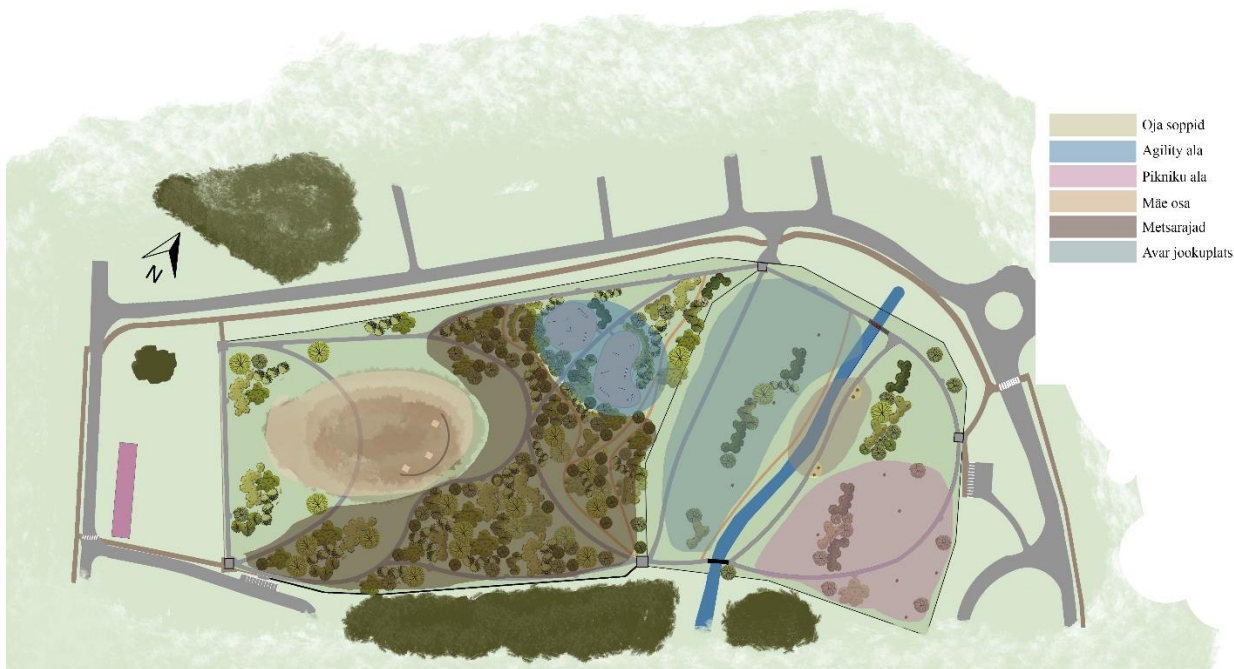
Kogu kujundala ümbritseb 1.3 m kõrgune turvaline aed. Kokku kombineeritud aed koosneb puidust ja metallist. Puidust postid ja vahepõõnad annavad loodusliku mulje ja kahe posti vahele pandud võrk on selleks, et koerad ei saaks ajavahelt läbi pugeda. Aia alla läheb äärekivist riba, mis kindlustaks selle, et keegi ei saaks ennast sealt alt läbi kaevata.

4.10 Valgustus

Planeeringu alale on planeeritud täis valgustus, mis teeks selle pargi kasutamise võimalikuks ka pimedal ajal. Valgustus tuleb mööda suuremat teed, tamburite juurde, mäe otsa ja agility aedade juurde.

4.11 Erinevad ruumid

Praegune olukord, mis seal tekitab sisuliselt sinna kaks ruumi üks, mis mäe osa ja teine oja juures oleva koht. Uue kujundusega tekib sinna kokku viis ruumi(joonis)

Joonis 26. Uued ruumid

4.12 Hoolduskava

Kuigi parki ei tule ühtegi lillepeenart ega muud ilu puud mis vajaks pidevat lõikust ja hooldus. Vajavad hooldust ja koristamist sealsed alad kus koerad ringi jooksevad ehk siis kogu territoorium. Esmalt tuleks vaadelda kui palju on pargil kasutajaid ja selle järgi saaks määrata pargi hooldus ajad. Hooldata tuleks teed, puhastad prügikaste, kontrollida, et olemas on kotid koera väljaheite jaoks, puhastad veejoomis kohad ja ära koristad üles korjamata koera väljaheide. Alguses oleks seda hea teha iga kahe nädala tagant aga kui kasutajaskond kasvab tuleks seda teha tihedamalt. Hooldus ajaks suletakse park täielikult, et seal saaks rahulikult läbi viia hooldus tööd. Hooldus tööde jaoks on tehtud ka suuremad väravad, kust saaks läbi ka

tulla auto. Värva asub Papiaru teepool ja selle sissesõiduks on ära kasutatud olemas olevat teed.

5. Kokkuvõte / Conclusion

Ühiskond tekitab aina juurde suuri parke inimestel kuid kohta kus inimesed saaks oma lemmikutega koos aega veeta sellises kohas kus on hea kõigil on vähe. Ühiksond on hakanud vaikselt liikuma selle poole, et tuuakse linna tagasi looduse lopsakust ja rohelist.

Just sellised off-leash pargid on kohad kus kõigil oleks hea. Koerad saaksid vabalt ringi joosta, turvalises keskkonnas. Parke saaksid kasutada ka inimesed kelle pole lemmikut kui lihtsalt tahavad jalutada.

Sellise pargi kujundus lahendus annaks igale koeraomanikule avastamis rõõmu.

Nagu näitasid ka analüüsid siis rohkem kui 70% koeraomanikest tahavad liigelda oma koerga looduslikus kohas.

Society is creating more and more large parks for people, but there are few places where people can spend time with their pet in a place where it is good for everyone. The unit has begun to move quietly towards bringing the lush nature and greenery of nature back to the city.

Just as off-leash parks are places where everyone would be fine. Dogs can run around freely, in a safe environment. Parks could also be used by people who do not have a pet if they just want to walk.

Such a park design solution would give every dog owner the joy of discovery and owners a happy dog.

As the analyses showed more than 70% dog owners want to walk their pet in nature.

6. Kasutatud kirjandus

Alissa Greenberg. How dog parks took over urban landscape. 2020 [veebileht] <https://www.smithsonianmag.com/history/how-dog-parks-took-over-urban-landscape-180973902/> (04.04.2020)

Cedral bark park. 2016 [veebileht] <https://www.cedarparktexas.gov/departments/parks-recreation/park-amenities-services-facilities/cedar-bark-park> (04.04.2020)

Austin off-leash dog park. [veebileht] <https://www.greatpetcare.com/pet-travel/austin-off-leash-dog-parks/> (04.04.2020)

Cedral bark park. 2016 [veebileht] <https://wagwalking.com/lifestyle/parks/cedar-bark-park-at-veterans-memorial-park> (04.04.2020)

Cedral bark park. 2016 [veebileht] <https://cedarparkfun.com/places/cedar-bark-park/> (04.04.2020)

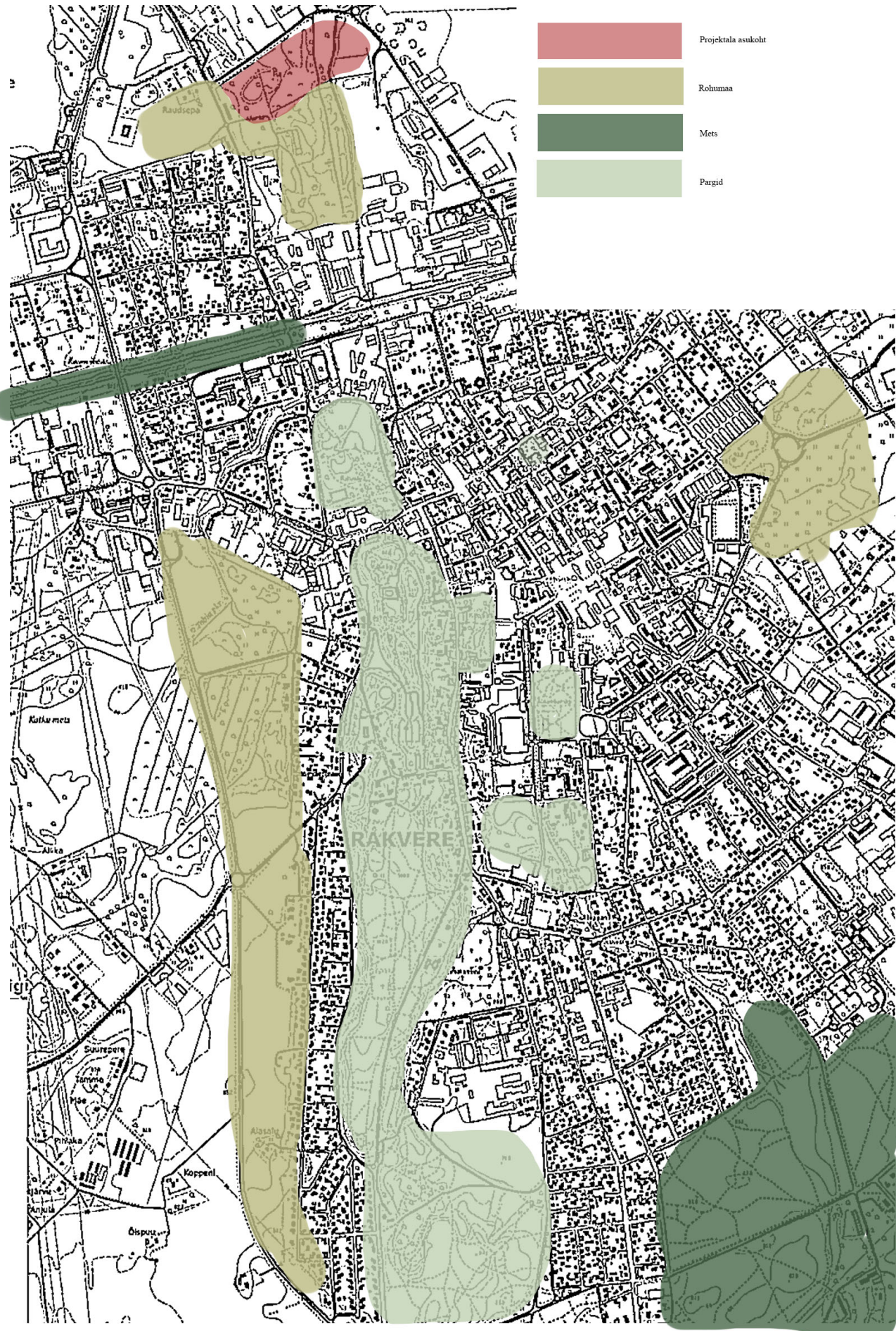
White Fish dog park. 2016 [veebileht] <http://www.whitefishdogpark.org/> (08.04.2020)

Huge rogers wag dog park. 2018 [veebileht] <https://explorewhitefish.com/entries/hugh-rogers-wag-dog-park/ae28a8f3-fc36-462c-95d9-d00f2e2bd5ba> (04.10.2020)

Off-Leash Dog Enforcement at Auditorium & Vic Mathias Shores. 2016 [veebileht] <http://www.austintexas.gov/blog/leash-dog-enforcement-auditorium-vic-mathias-shores-begins-january-25-2016> (04.20.2020)

Amy. S. 9 Ways Pet Friendly Cities Attract Travelers. 2020 [veebileht] <https://www.gopetfriendly.com/blog/9-ways-cities-can-be-more-pet-friendly/> (15.04.2020)
<https://photoweasel.wordpress.com/>

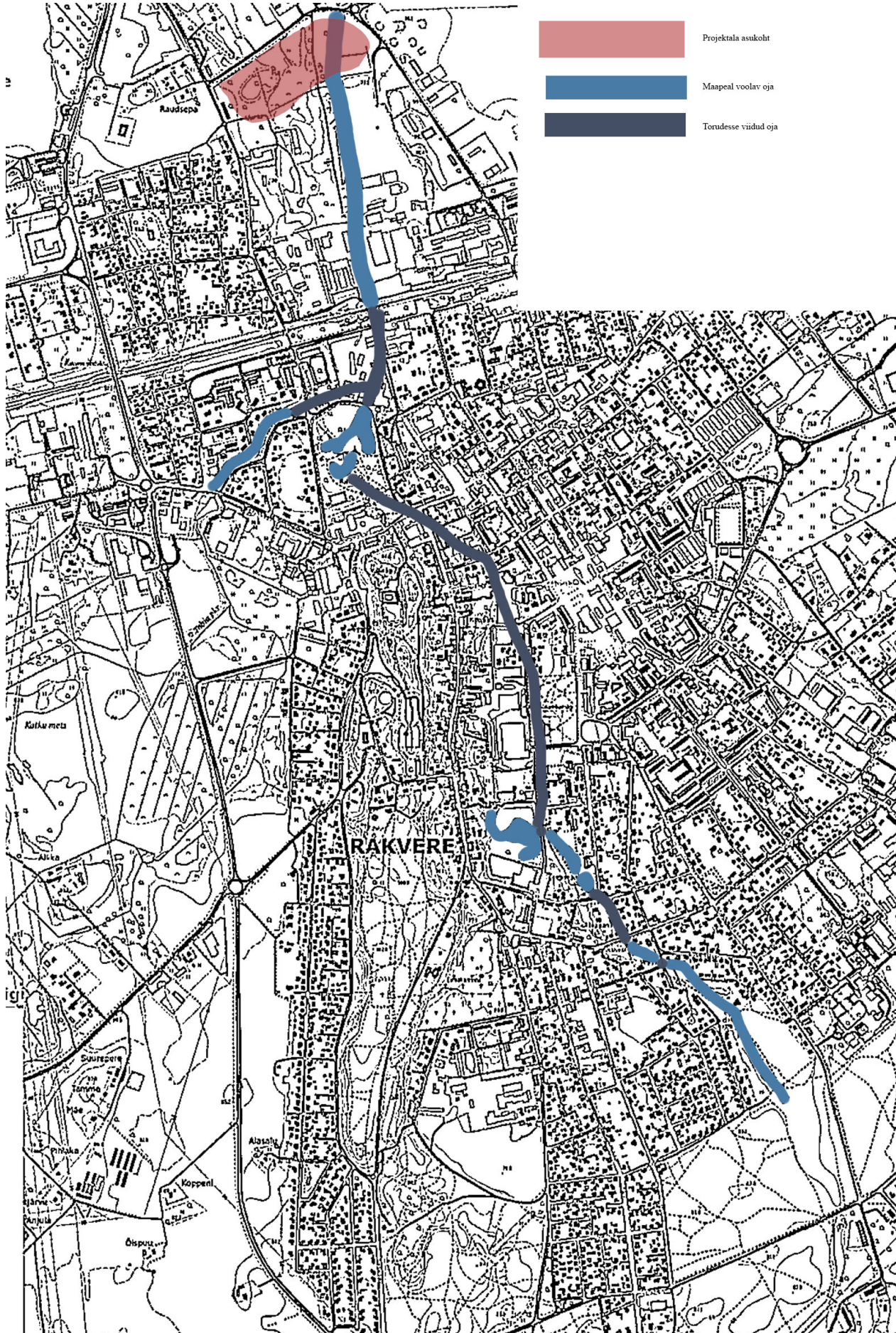

OFF-LEASH LINNAPARK KOERTELE

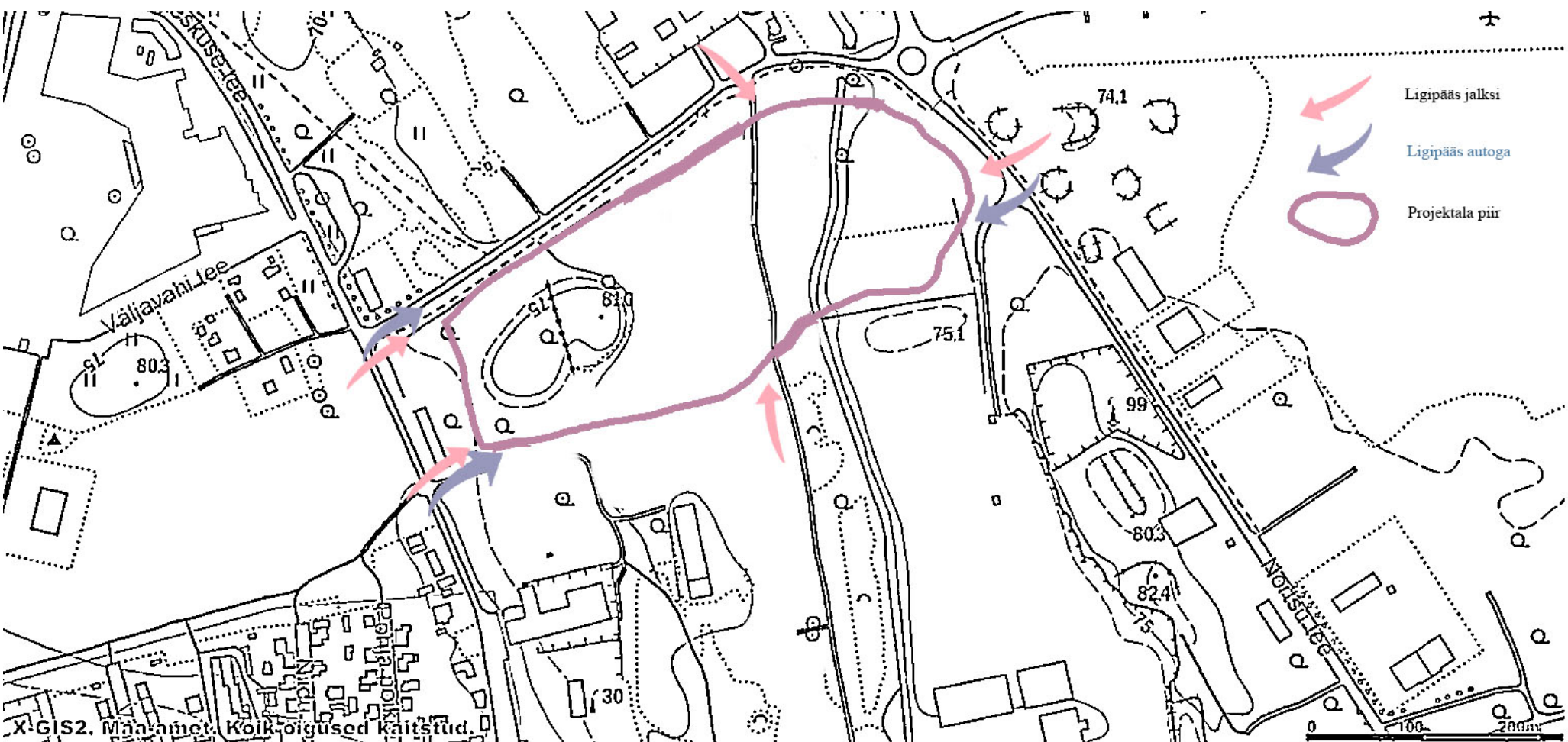
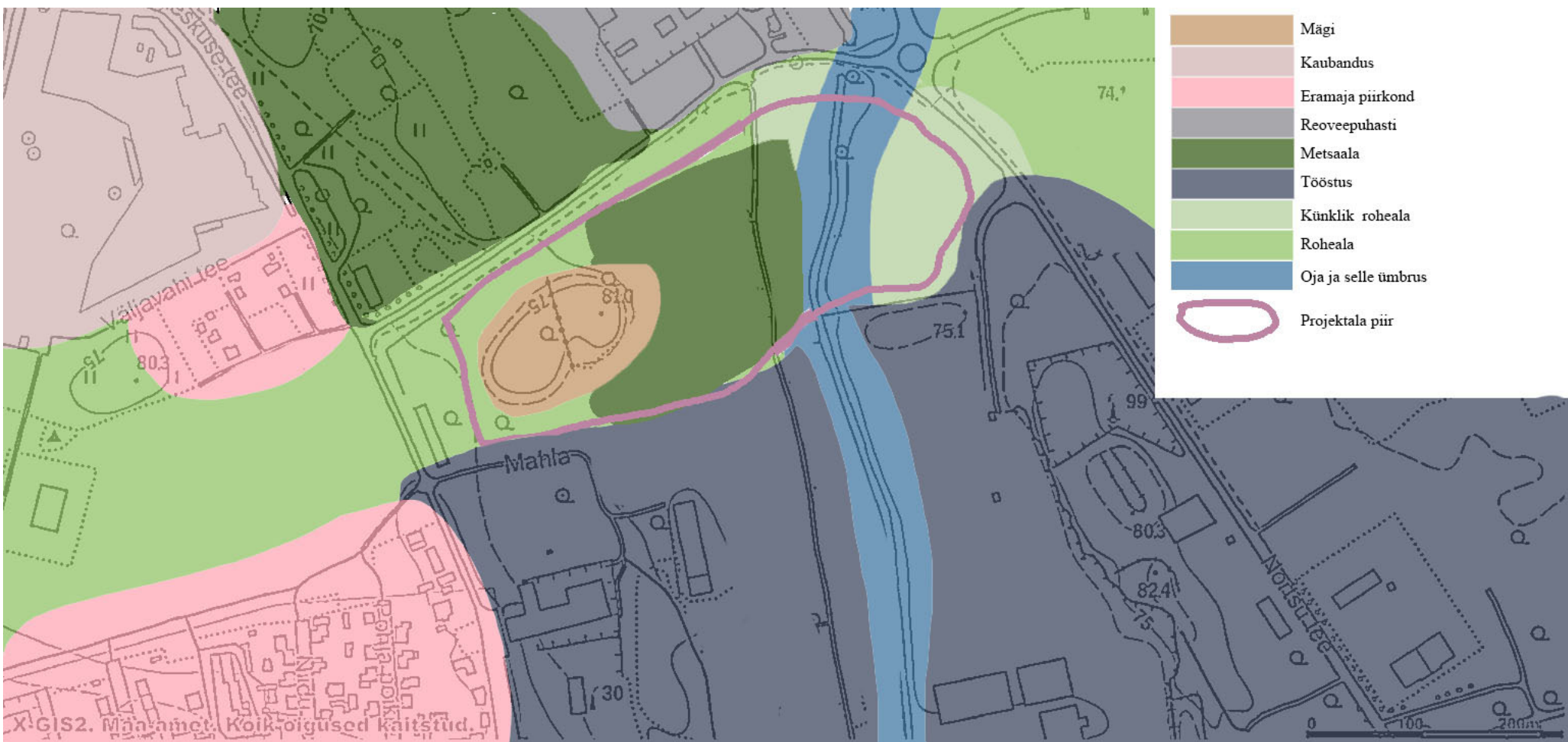
Häly Raidla
Bakalaureusetöö 2021. poster NR 1

Bakalaureose kujundusalaks on valitud Rakvere linnas asuv tühjalt seisnud tühermaa. Eesmärk on luua Off-Leash koerte park. Pargi põhi rõhk on sellel, et seal oleks võimalikult hea aega veeta oma lemmikuga ja seda võimalikult turvalises keskkonnas. Koht kus koera omanikud saavad minna ja nimetad oma kohaks, teadmisega, et nemad on selle koha sihtgrupp ja nendega ei saa keegi kurjustama hakata, kui nende lemmik lahtis jookseb.

Suures plaanis valmis kolm analüüsi, mis hõlmasid rohealasid, olemas olevad asjad ja soolikaoja analüüs Rakvere linnas. Nende analüüsde põhjal ja välis vaatlustega suutsin välja võtta kõige sobivama ala, kus läheb kokku konseptsioon ja idee

Alapealseid analüüse on tehtud kolm, karakteralad, funktsioonid ja ligipääsevus. Sidudes need analüüsid üldiste analüüsidega ja väli vaatlusega, saab hakata planeerima just selle kohale vastavat kujunduslahendust.

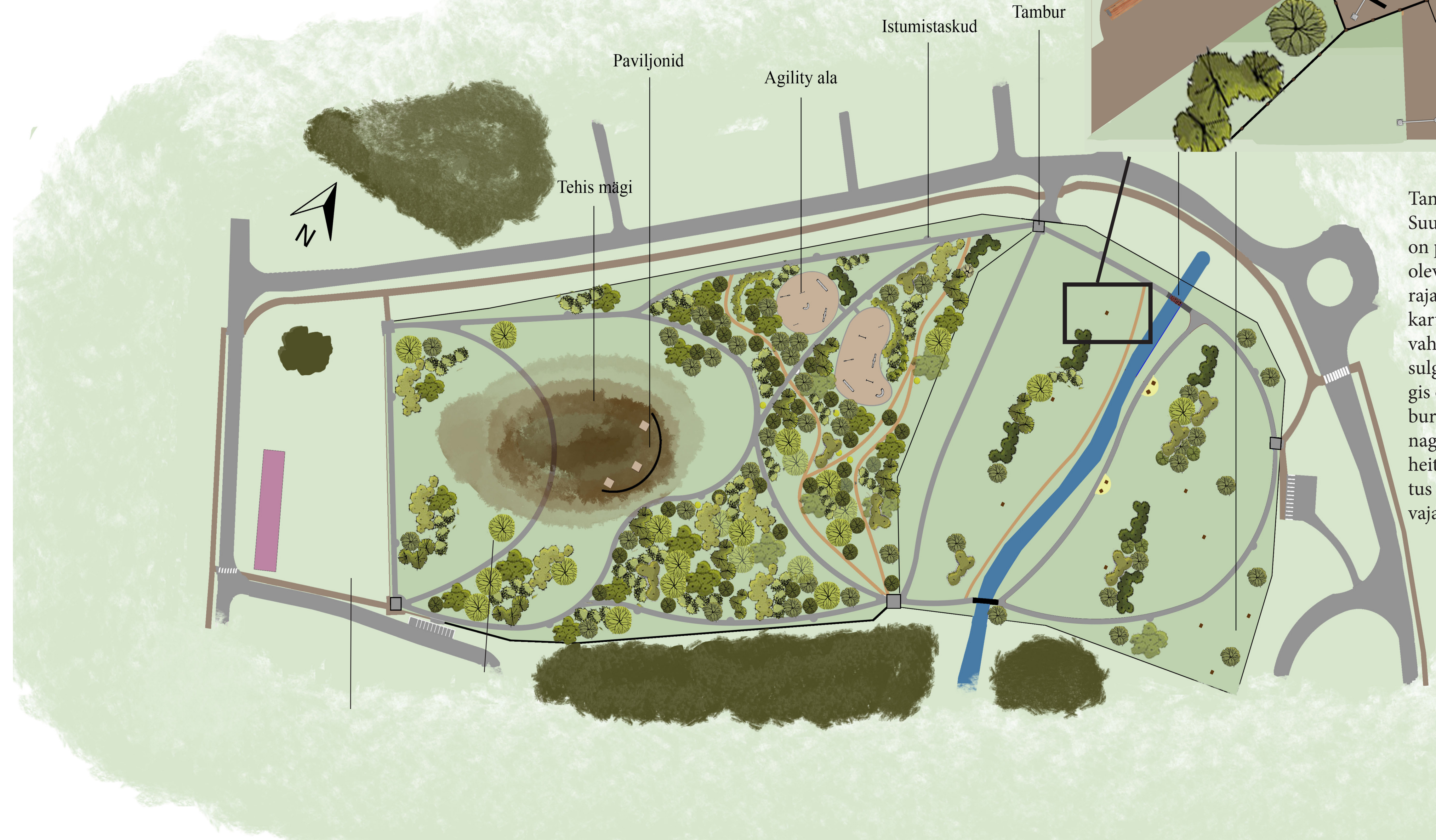
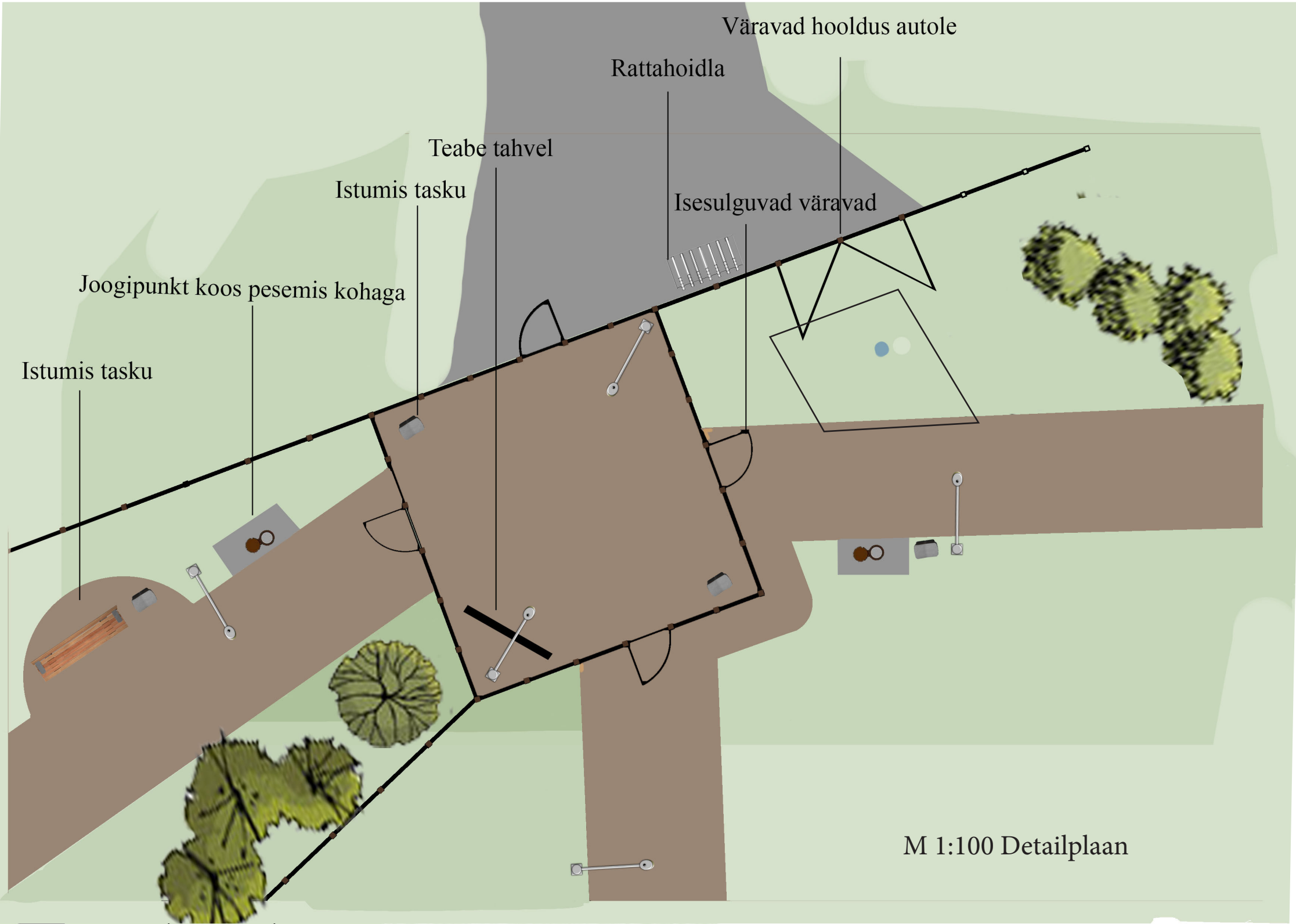
Häly Raidla
Bakalaureusetöö 2021. poster NR 2

Disainplaan mõõtkavas 1:1000

Disains on lähtud kasutajaskonna vajadustest ja tahtmistest. Park, mis on suuruselt 7.5 ha on ideaalne paik kus oma lemmikuga aega veeta. Park on jaotatud kaheks osaks ja mõlemal on oma eesmärk.

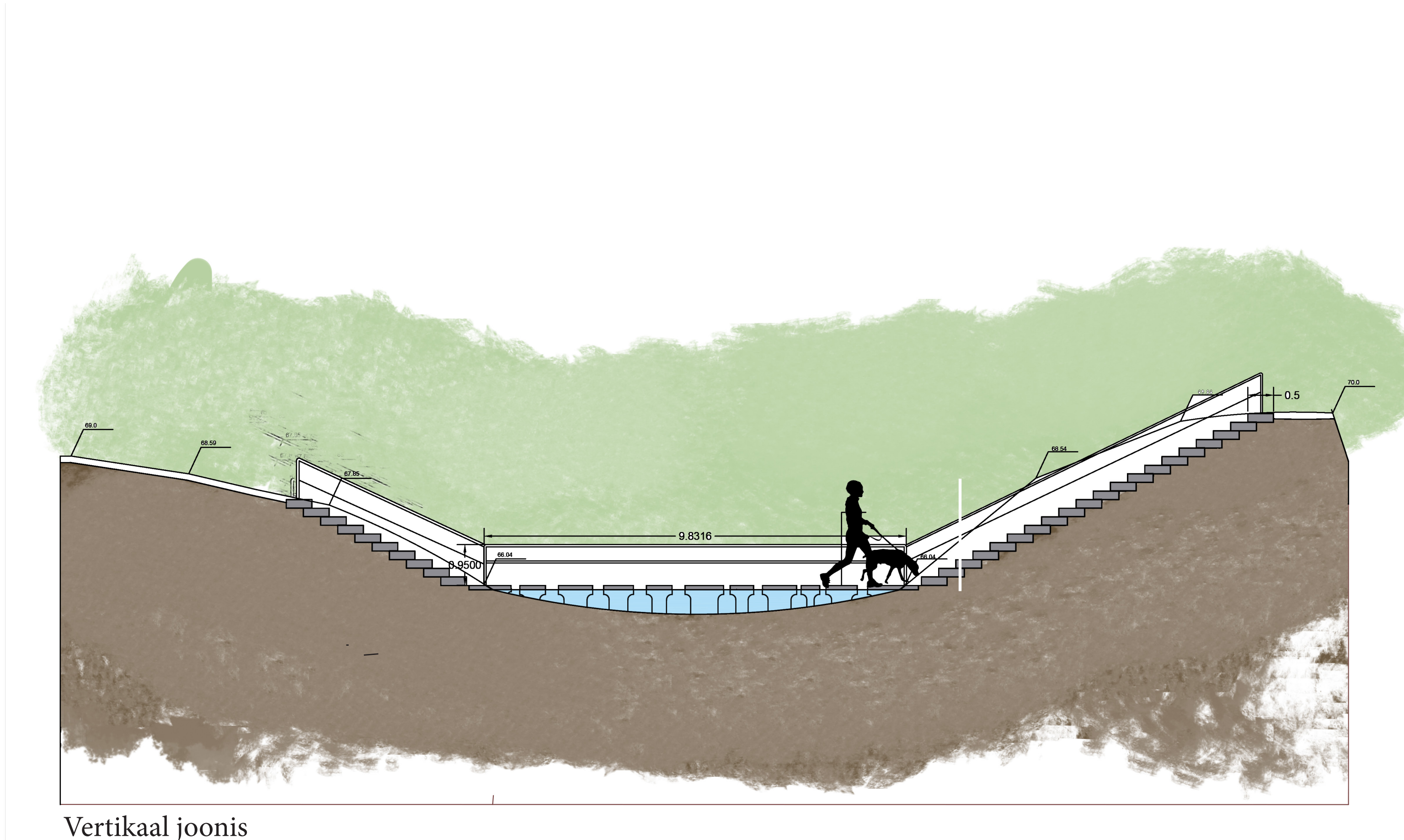
Parempoolne on mõeldud pikniku pidamiseks, koht kus saab koera ujutada ja tänu oma avarale karakterile saab seal koeraga pikki pallimänge mängida. Oja ääres olevad sopistused ja sinna juurde tehtud istumis kohad on mõnusalt privaatne koht kus aega veeta ja oma mõtteid mõlgutada.

Vasakpoolne ala on pigem spotimiseks ja avastamiseks. Sealsed metsaradades on avastamis rõõmu nii omanikul kui tema lemmikul. Olemas olev teis mägi on mõnus ronimis koht ja hea vaateplatvorm. Agility aiad on hea koht oma koera treenimiseks ja väsitamiseks kui sellel peaks liiga palju energiat olema.

Tamburid
Suurimaks turva elemendiks on pargis selle sissepääsu juures olevad tamburid. Need on nii rajatud, et parki sisenedes ei pea kartma, et kellegi lemmik värva vahelt välja poeb. Värvad on isesulguvad, mis tagab selle, et pargis on väravad alati kinni. Tambur on sisustatud elementidega nagu prügikastid, koera väljaheite koristamise kotid, valgustus ja teabe tahvel kus on kirjas vajalik info pargi kohta.

Vertikaal joonis

Vertikaal joonis on tehtud oja ületavast kividest. Sellise disainiga jääks mulje nagu kõnniks veepeal. Sellises kohas on lustlik üle minna nii koeral kui tema omanikul. Astmete ja vee ületus kohas on olemas ka käsipuu, mis vastab õigetele nõuetele.

Lõige
Lõike peal on näha oja äärne istumis koht

Konstruksioon joonis oja ületusest

Lõige M 1:200
Lõige näitab maapinna muutus ja karakter alade muutumist

**Lihtlitsents lõputöö salvestamiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks
ning juhendaja(te) kinnitus lõputöö kaitsmisele lubamise kohta**

Mina, Häly Raidla ,
(sünnipäev pp/kuu/aa 30.08.1999)

1. annan Eesti Maaülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud lõputöö
OFF-LEASH LINNAPARK KOERTELE,
mille juhendaja on Glooria Niin ,

- 1.1. salvestamiseks säilitamise eesmärgil,
- 1.2. digiarhiivi DSpace lisamiseks ja
- 1.3. veebikeskkonnas üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega
isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Lõputöö autor

_____

allkiri

Tartu, 13.08.2021

Juhendaja(te) kinnitus lõputöö kaitsmisele lubamise kohta

Luban lõputöö kaitsmisele.

_____

(juhendaja nimi ja allkiri)

_____

(kuupäev)

_____

(juhendaja nimi ja allkiri)

_____

(kuupäev)